

El Consell de la Informació, guardià de l'ètica periodística

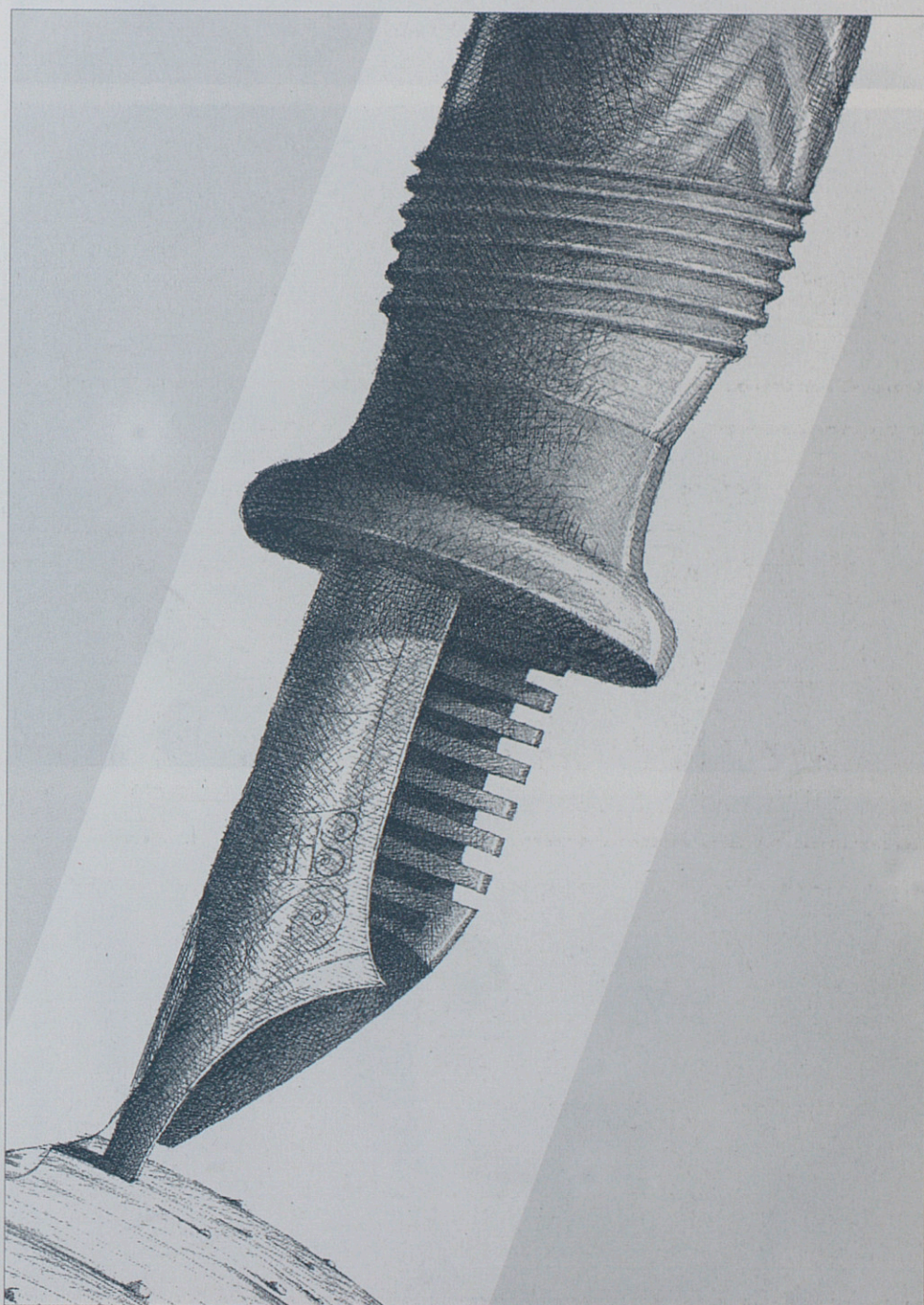
Es constituirà el proper u de desembre i serà el tercer que es crea a Europa, després del Regne Unit i Suècia

—Josep Pernau—

L'u de desembre, en l'acte de clausura del III Congrés de Periodistes Catalans, es constituirà el Consell de la Informació, amb el qual es culmina un llarg procés que va començar amb l'aprovació del Codi Deontològic de la professió periodística. Aquest consell, format per quinze personalitats, ha de vetllar perquè aquell Codi es compleixi, al servei de la societat.

Ara fa quatre anys, la professió periodística de Catalunya, per iniciativa del Col·legi de Periodistes, es va donar el Codi Deontològic, que en la seva elaboració va comptar amb la col·laboració de molts professionals. S'hi havia començat a treballar l'any 1989, coincidint amb les normes d'autoregulació que la premsa britànica s'imposava com a resposta a Margaret Thatcher, quan la primera ministra volia tramitar una llei antilibel; però aquí, a diferència del Regne Unit, la iniciativa sorgia de la professió. Naixia de la voluntat de recuperació de la credibilitat dels periodistes i dels mitjans de Catalunya davant la societat.

Per part d'alguns mitjans i de certs periodistes de fora, els més cridaners, es van llançar molts atacs i acusacions, però jo diria que el més injust i fals de tots era un suposat caràcter corporatiu. Si alguna cosa es pretenia aleshores i s'ha tingut en compte ara és el sentit social de la nostra feina. Els dotze punts del Codi Deontològic que el dia u de novembre de 1992 es van promulgar tenen un sol destinatari, que és la societat, i és en el mateix sentit que s'ha treballat durant els

—Neix de la voluntat de recuperació de la credibilitat dels periodistes i dels mitjans de Catalunya davant la societat—

últims dos anys en el Consell de la Informació, que haurà de vetllar pel compliment d'aquelles normes i que quedarà constituït el proper dia u de desembre en l'acte de cloenda del III Congrés de Periodistes de Catalunya.

Drets de la societat

Per a la Junta de Govern del Col·legi la constitució d'aquesta comissió de seguiment era un deure. Venia marcada per la Declaració Final del Codi Deontològic, en el paràgraf que diu: "De cara a una millor i més fidel realització d'aquesta tasca (evitar les pràctiques abusives i corruptives que contravinguin els principis elementals de l'ètica del periodisme) caldria considerar la constitució d'un organisme arbitral, representatiu, plural i independent dels poders públics que, sense oblidar els drets constitucionals que assisteixen els particulars i les empreses (periodístiques) i, al marge de les atribucions dels òrgans judicials, atengués de forma permanent aquesta funció". Amb aquest mandat, que provenia del II Congrés de Periodistes de Catalunya, la Junta, aviat farà dos anys, es va posar a treballar.

Una cosa va quedar clara des del primer moment: si les llibertats d'informació i d'expressió són drets de la societat, dels quals nosaltres només som intermediaris i en part administradors, hauria de ser la mateixa societat la que jutgés el nostre comportament, encertat o no. El Consell hauria de ser independent tant dels poders públics com de la professió periodística, encara que en la seva fase inicial el Col·legi de Periodistes li donés el seu impuls —com deia algun company de Junta, l'ideal seria que hi hagués manifestacions al carrer per demanar-ne la constitució—, i per deixar ben marcada la independència del Consell envers la professió es va decidir que aquesta estigués en minoria davant les persones que poguessin representar la més gran amplitud de sectors socials. Es va expressar també la voluntat que el sector empresarial de la comunicació hi quedés representat.

Amb aquesta línia de treball es va demanar a Llorenç Gomis, aliè actualment a la Junta, encara que amb la màxima responsabilitat associativa a Barcelona en períodes anteriors, i persona de consens en la professió periodística, que treballés amb nosaltres per aconseguir aquell objectiu. Va acceptar, i el gener de 1994 vàrem començar la tasca explicativa al Síndic de Greuges, al degà del Col·legi d'Advocats i a la FUS-Grup de Fundacions. El president d'aquesta última, l'advocat Josep Maria Vilaseca, impulsor de tot tipus d'iniciatives cíviques i culturals i home vinculat empresarialment a la premsa en algun moment, va assistir a la reunió poques setmanes abans de la seva mort. La pregunta que ens fèiem tots era la mateixa: per què no formàvem una Comissió de Deontologia dins del Col·legi, com n'hi havia en d'altres? La resposta, que tots varem entendre, l'he donada abans, i no és altra que el sentit social dels drets que es tractava de defensar. Que fos una representació de la societat, doncs, la que jutgés els nostres comportaments.

—La llibertat d'informació és un dret que els periodistes administren, i ha de ser la societat qui jutgi si ho fan amb encert—

Homes i dones per jutjar-nos

Van seguir els contactes. Alguns, assenyalats per aquells amb qui ja ens havíem entrevistat; altres, per indicació de la Junta i també per consultes amb gent de la professió no vinculada al govern col·legial. En aquest sentit va ser molt útil la reunió mantinguda amb el Comitè Consultiu del Col·legi, format pels directors dels mitjans de comunicació de Catalunya. Al cap de quasi dos anys i després de resoldre molts aspectes als quals em referiré després, el Consell ha de quedar compost per les persones següents:

—**Llorenç Gomis**, d'àmplia experiència professional com a fundador d'*El Ciervo*, exdirector d'*El Correo Catalán*, exsotsdirector i actual col·laborador de *La Vanguardia*, catedràtic emèrit de la Facultat de Ciències de Comunicació de la UAB i actual *ombudsman* dels estudiants de la Universitat Pompeu Fabra.

—**Salvador Alsius Clavera**, llicenciat en Ciències Econòmiques i autor de la tesi doctoral "Ètica i Informació Televisiva". Membre de la Comissió de Bioètica del Servei Català de la Salut.

—**Eugeni Gay**, president del Consejo General de la Abogacía i degà del Col·legi d'Advocats de Barcelona.

—**Victòria Camps**, catedràtica d'Ètica a la Universitat Autònoma de Barcelona i expresidenta de la Comisión de Contenidos Televisivos del Senat.

—**Marc Carrillo**, catedràtic de Dret Constitucional a la Universitat Pompeu Fabra i articulista en diversos mitjans sobre temes de comunicació i constitucionals.

—**Salvador Giner**, sociòleg, director de l'Institut d'Estudis Avançats del Consell Superior d'Investigacions Científiques i professor de la Universitat Pompeu Fabra.

—**Roser Argemí**, presidenta de la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona.

—**Angelina Hurios**, advocada, presidenta de les ONGs de Drets Humans a Catalunya.

—**Jordi Cots**, doctor en Dret i pedagog expert en temes d'infància en diferents mitjans, exassessor del departament de Benestar Social i actualment secretari de la Comissió de la Infància de Justícia i Pau.

—**Modest Reixac**, sociòleg i membre de FUS (Grup de Fundacions).

—**Josep Garcia Miquel**, actual gerent d'*El Periódico de Catalunya* i anteriorment d'*El Noticiero Universal*, *Avui* i *El País*, i professor associat d'Economia i Gestió d'Empresa Informativa de la Universitat Pompeu Fabra.

Membres del Consell: a la pàgina de l'esquerra, Llorenç Gomis, Eugeni Gay, Salvador Alsius i Victòria Camps. En aquesta plana, Marc Carrillo, Salvador Giner, Roser Argemí i Angelina Hurios.

—**El Consell, independent tant dels poders públics com de la professió periodística, estarà format per quinze persones—**

—**Josep Ramon González Cabezas**, periodista i professor d'Ètica a la Universitat Pompeu Fabra. Va ser membre de la comissió encarregada de redactar el Codi Deontològic.

—**Joaquim Perramon**, periodista de llarga experiència en el món de la informació econòmica a l'*Avui* i al *Diario de Barcelona*.

—**Xavier Foz**, periodista amb molts anys de treball en el camp audiovisual i actual vicedegà del Col·legi.

—**Miquel de Moragas**, exdegà i ara catedràtic de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB, i director del Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport.

Són quinze noms de prestigi que han acceptat el càrrec a títol personal, tot i que no es poden ignorar els seus mèrits, que els donen representativitat social i autoritat moral. El judici sobre la nostra feina creiem que queda en bones mans.

Cita per a l'u de desembre

Durant tot aquest temps s'ha treballat amb pocs condicionaments previs i de manera oberta, escoltant tothom i recollint suggeriments. Un problema que es va plantejar és si el Consell hauria de tenir personalitat jurídica i de quina mena. Es va debatre si es feia una fundació, que naixeria a l'inrevés (primer una finalitat que un fons per administrar), o si es creava una associació, cosa del tot inviable perquè l'associacionisme és lliure i qualsevol en podia inscriure una altra de nom semblant encara que amb diferent objectiu. Finalment es va optar per una fórmula més senzilla: de manera transitòria, per dos anys, el Consell serà dipositori de la confiança de mitjans i professionals, mitjançant la signatura d'un protocol en el qual uns i altres n'acceptaran l'autoritat moral per jutjar els desviaments contraris a la deontologia periodística que hi pugui haver.

Està previst que la signatura del protocol es dugui a terme en el mateix acte de constitució del Consell de la Informació, en la clausura del III Congrés de Periodistes Catalans, el proper u de desembre al matí a l'hotel Feria Palace de Barcelona. El mateix compromís d'acceptació del Consell el formalitzaran també el Col·legi de Periodistes i les tres facultats universitàries catalanes que donen estudis de Periodisme, amb el desig que la doctrina que es desprengui del Consell es vagi estenent entre les noves generacions.

Per la transcendència de la iniciativa que es posa en marxa, es vol donar a l'acte el màxim relleu, i es compta ja amb l'assistència del president de la Generalitat, Jordi Pujol, de l'alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, del Síndic de Greuges, Anton Cañellas, del president de la Federació Internacional de Periodistes, el danès Jens Linde, i del president de la Federació

—**Mitjans i professionals accepten l'autoritat moral del Consell per jutjar els desviaments contraris a la deontologia periodística—**

d'Associacions de la Premsa d'Espanya, Jesús de la Serna.

Com he dit abans, s'ha treballat de manera oberta, recollint suggeriments de totes les persones amb les quals ens hem entrevistat. En els últims mesos, aquesta tasca explicativa l'hem dut a terme amb els directors de tots els mitjans de comunicació de Catalunya o amb les entitats que els representen en el cas dels més petits, així com amb representants de base de la professió, i he de dir que la iniciativa ha tingut una acceptació unànime. D'aquests encontres han sortit idees molt interessants, que han quedat incorporades al projecte. Per exemple, la d'inserir gratuïtament anuncis, durant els primers mesos de 1997, en els quals es doni a conèixer a la societat l'existència del Consell que ha de vetllar per l'exercici correcte del periodisme, o la idea de l'ampliació de les seves funcions.

Fer doctrina

Inicialment s'havia pensat en dues funcions del Consell: la primera i fonamental, atendre les queixes que es puguin rebre de la societat, tant en els casos en què un individu se senti personalment afectat com en aquells en què hagi sentit agredides les seves conviccions; la segona, que en algun moment especialment greu o significatiu, a fi de salvaguardar les finalitats que es pretenen, es pugui considerar la necessitat de fer un advertiment o declaració de caràcter general sense que ningú ho hagi demanat. Una tercera ha sorgit dels encontres amb els directors, i és que el Consell serveixi d'òrgan de consulta per a la professió, no per resoldre dubtes concrets d'avui per demà, sinó per anar fent doctrina per quan es presentin casos semblants.

Fer doctrina amb un esperit d'entesa és la voluntat de la Junta del Col·legi, com a impulsora del Consell de la Informació, dels seus membres i de la professió. El que ningú no vol és que pugui servir com a arma de confrontació entre professionals i mitjans. Quan es rebi una queixa, si existeix una base raonable per a la seva tramitació, serà comunicada privadament al mitjà. Només en el cas que no sigui acceptada per aquest, el Consell es reunirà per emetre un dictamen, favorable o no a la queixa presentada. Els dictàmens es faran públics, la qual cosa no significa que hagin de ser publicats. En aquest sentit, molts directors han demanat de conèixer-los, no amb intenció de fer-los públics, sinó per saber el parer del Consell en casos amb els quals ells es puguin trobar. I cada any es publicarà un recull de totes les accions de l'òrgan regulador de l'ètica periodística a Catalunya, a la manera de l'informe anual d'Amnistia Internacional sobre els drets humans al món. Tot això, juntament amb el funcionament del Consell, ha quedat recollit en un reglament redactat pel seu membre i catedràtic de Dret Constitucional, Marc Carrillo.

Membres del Consell: a la pàgina de l'esquerra, Josep Garcia Miquel, Modest Reixac, Jordi Cots i J.R. González Cabezas.

En aquesta plana, Joaquim Perramon, Xavier Foz i Miquel de Moragas

El cost de la independència

Queda un últim aspecte. El Consell tindrà unes despeses i, si ha d'ésser independent dels poders públics i de la professió, no poden recaure ni sobre una institució —entre les quals segurament no faltaria la que li donés finançament— ni sobre la professió, encara que el Col·legi, en aquesta primera fase, li donarà el suport que calgui. Bàsicament recaurà, doncs, sobre les empreses de la comunicació, que amb una mòdica aportació han de fer possible una iniciativa que ha de contribuir al seu prestigi i al dels professionals que hi treballen. En aquest sentit, la Junta de Govern del Col·legi vol reconèixer l'esperit de col·laboració que ha trobat en tots els directors dels mitjans.

Això és el que es posa en marxa el proper u de desembre, cara a l'any 1997. El projecte és ambiciós. Culmina així un projecte endegat fa nou anys, en el qual ha col·laborat molta gent. A pocs països d'Europa hi ha una cosa igual, només al Regne Unit i a Suècia. I en el cas de Catalunya té l'especificitat que la iniciativa ha partit dels periodistes. Des del Col·legi hem impulsat el Consell de la Informació amb l'esperança que prengui volada, la qual cosa vol dir que la societat el senti seu i el faci seu ●

—Ningú no vol que pugui servir com a arma de confrontació entre mitjans i persones, sinó per fer doctrina amb esperit d'entesa—